herpy

FROSKER

Red-banded Rubber Frog

Phrynomantis bifasciatus

Phrynomantis bifasciatus er en kompakt, glatt og skinnende frosk fra det sørlige og østlige Afrika. Den er svart med skarpe røde til kremfargede bånd, går mer enn den hopper, og spiser helst maur og andre små leddyr. Hudsekretet er giftig for andre frosker, så arten må ikke holdes sammen med andre arter.

Familie: Microhylidae Tidligere navn: *Phrynomerus bifasciatus* **Mild hudgift**

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**4-7 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Savanne**
Hudgift	**Mild** Vask hendene etter kontakt, og hold fingrene unna øyne og munn
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 30 × 30 cm** L × B × H for 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Temperatur, natt	**20-23 °C**
Luftfuktighet	**50-70 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Alene eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**I vann**
Egg per legging	**300-1 500**
Klekking	**4 dager**
Larvetid	**30-90 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Alger/planter**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phrynomantis bifasciatus er en liten, avlang og litt flattrykt frosk med smalt hode, butt snute og lange, slanke bein. Huden er glatt, skinnende og gummiaktig. Ryggen er svart, ofte med et gyllent skjær, og tegnet med brede, klart røde til kremfargede bånd: to vidt adskilte bånd løper fra snuten over øynene og ned langs sidene, og et tredje krysser den nedre delen av ryggen. Sidene og bena har mindre røde til kremfargede flekker. Undersiden er mørkegrå til svart med hvite flekker. Kjønnene ligner hverandre, men hannene har mørkere strupe.

Hunnene blir opptil 7 cm fra snute til kloakk; hannene er litt mindre. Føttene har små, lett utvidede tåputer, slik at frosken kan klatre opp steiner og trestammer, men den er ikke en egentlig klatrer. Den beveger seg mest ved å gå eller løpe og hopper sjelden. Arten hører til familien Microhylidae og har tidligere stått under slektsnavnet *Phrynomerus*.

Blir frosken forstyrret, pumper den kroppen opp, krummer ryggen, trekker hodet inn og løfter bakenden, slik at de røde varselfargene sees tydelig. Er den svært skremt eller såret, skiller den ut store mengder hudsekret med en ubehagelig lukt. Sekretet er irriterende og giftig og kan drepe andre frosker i samme beholder. Det påvirker hjertemuskelceller hos mennesker. Kortvarig håndtering av en rolig frosk er uproblematisk, men lengre hudkontakt eller sekret i rifter og sår kan gi svært smertefull hevelse, kvalme, hodepine, pustevansker og rask puls. Vask derfor hendene grundig etter kontakt, og hold sekretet unna øyne, munn og sår.

Utbredelse og leveområde

Phrynomantis bifasciatus lever i store deler av det østlige og sørlige Afrika: fra Den demokratiske republikken Kongo og det østlige Etiopia og Somalia gjennom Øst-Afrika til det nordøstlige Sør-Afrika, og vestover gjennom det nordlige Botswana og det nordlige Namibia til det sørlige Angola. I Sør-Afrika finnes den i det nordlige KwaZulu-Natal, Eswatini, det østlige Mpumalanga, Limpopo, det nordlige Gauteng og det sentrale og nordlige North West.

Arten er vanlig i hele utbredelsesområdet og finnes i flere nasjonalparker og naturreservater.

> **Naturlig utbredelse:** Kongo, Etiopia, Somalia, Kenya, Tanzania, Mosambik, Zimbabwe, Zambia, Malawi, Botswana, Namibia, Angola, Sør-Afrika og Eswatini.

LEVEOMRÅDE

Phrynomantis bifasciatus lever i savanne og buskland (bushveld) fra 50 til omtrent 1.450 meters høyde og er tilpasset varme, halvtørre omgivelser. Den finnes i tørt til fuktig gressland, kratt, dyrket mark, beiteområder og rundt dammer og grøfter.

Året er delt i en regntid og en tørketid. I tørketiden gjemmer frosken seg under steiner og trestammer, i hull gravd av andre dyr, i termitthauger, i hule trær, under løs bark og i dreneringsrør. Den deler ofte skjul med andre frosker, øgler og skorpioner. Ynglesesongen faller på vår og sommer, når nok regn har skapt grunne vannhull. Frosken er opportunistisk og yngler selv i svært små vannsamlinger, for eksempel vannfylte fotspor etter elefanter.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om pasningen av *Phrynomantis bifasciatus*, og anbefalingene bygger på artens leveområde og på de få erfaringene som finnes. Et terrarium på 60 × 30 × 30 cm rommer tre voksne dyr, og to dyr kan holdes i et mindre. Flere dyr krever mer gulvareal. Froskene bruker mesteparten av tiden på bunnen og i skjul, så gulvarealet betyr mer enn høyden. Lokket må slutte tett, for frosken klatrer godt.

Bunnen må være myk, fuktig og dyp nok til at frosken kan grave seg ned. Utbløtt kokosfiber, sphagnum og løv holder på fuktigheten og kan passere tarmen hvis frosken svelger noe. Gi rikelig med skjul i form av korkbark, flate steiner og biter av korkrør, slik at hvert dyr kan trekke seg tilbake. Planter som pothos og sansevieria tåler tørre perioder og holder best i potter. Fjern døde fôrdyr og ekskrementer fortløpende.

Hold alltid bare dyr av samme art og samme størrelse sammen. Andre frosker i samme terrarium kan dø av hudsekretet.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 24-29 °C, og om natten 20-23 °C. Arten kommer fra varmt, halvtørt land og trives best i den varme enden av spennet. Nattemperaturen er ikke kjent for arten; 20-23 °C passer til klimaet i utbredelsesområdet.

Oppvarming klares best med en termostatstyrt varmematte på terrariets side eller bakvegg, ikke under bunnen, hvor froskene graver. Mål med et digitalt termometer, og unngå varme flekker der dyrene kan tørke ut.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal være 50-70 %. Arten kommer fra tørt til fuktig savanneland og er mer tørketålende enn de fleste frosker, men den kan likevel tørke ut. Hold en del av bunnen konstant fuktig, og spray terrariet med vann uten klor, slik at bunnen aldri tørker helt ut. Spraying et par ganger i uken er normalt nok.

Gi gjerne en gradient, slik at den ene enden av terrariet er fuktigere og den andre litt tørrere. Frosken velger selv hvor den vil oppholde seg. Unngå drivvåt bunn og stillestående luft, som gir muggsopp.

VANN OG VANNKVALITET

Sett en stor, lav skål med rent vann i terrariet, så stor at frosken kan ligge i den, og så lav at den lett kommer opp igjen. Amfibier tar opp vann og stoffer gjennom huden, så vannet må være uten klor og kloramin. Bruk springvann behandlet med et vannbehandlingsmiddel, og skift vannet daglig.

LYS OG UVB

Phrynomantis bifasciatus har ingen kjent bruk for UVB, men svakt UVB kan gis og gagner plantene. Vanlig terrarielys i 10-12 timer om dagen gir en tydelig døgnrytme. Gi rikelig med skjul, slik at froskene kan unngå lyset om dagen.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Phrynomantis bifasciatus har en liten munn og tar helst små byttedyr. I naturen består kosten mest av maur og termitter, men også andre små leddyr som gresshopper og edderkopper. I terrariet fôres det med smått fôr: bananfluer, små sirisser, spretthaler og små kakerlakker. Mel- og voksorm kan gis i mindre mengder.

Unge dyr fôres daglig, og voksne to til tre ganger i uken. Gi bare så mye som dyrene spiser innen en halv time. Dryss fôret med kalk ved hver fôring og med et vitaminpreparat en gang i uken. Fjern fôrdyr som ikke er spist, slik at de ikke plager froskene.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Phrynomantis bifasciatus er en rolig frosk som går og løper mer enn den hopper. Den er mest aktiv om kvelden og natten og gjemmer seg om dagen. Truet pumper den seg opp og viser de røde båndene. Hold håndtering på et minimum, fordi hudsekretet kan irritere hud og slimhinner, og frosken blir stresset av å bli tatt opp. Flytt den med en våt, ren plastbeholder når det skal gjøres rent, og vask hendene etterpå.

Sammen med andre frosker er arten uegnet, fordi hudsekretet er giftig for dem. Dyr av samme art og størrelse kan holdes sammen hvis det er nok skjul.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene ligner hverandre, men hannen har mørkere strupe, og hunnen blir litt større. Alder og størrelse ved kjønnsmodning er ikke dokumentert. Dyrene bør ha nådd full voksenstørrelse før de settes sammen til avl.

PARRING

I naturen yngler arten om våren og sommeren, når kraftig regn har fylt grunne vannhull. Regn er utløseren. Avl i fangenskap er ikke dokumentert. En tørketid etterfulgt av kraftig, langvarig spraying eller regnanlegg etterligner naturens syklus og er det opplagte utgangspunktet.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

EGG OG RUMPETROLL

Hunnen legger 300-1500 egg i en gelékloss på omtrent 75 mm i diameter. Klossen henger fast i planter eller synker til bunnen av vannet. De enkelte eggene er 1,3-1,5 mm store og lysebrune i den ene polen. Det er ingen yngelpleje, så de voksne flyttes bort etter eggleggingen. Vannet må være grunt, rent og uten klor og ha planter og blader å feste eggene på.

METAMORFOSE

Eggene klekkes etter omtrent fire dager. Rumpetrollene ligner små fisk, blir opptil 37 mm lange og holder seg fritt svevende i vannet, hvor de filtrerer fôret ut av vannet. De lever i flokk, og finnene er farget, svarte eller røde. Larvetiden er omtrent en måned i naturen, avhengig av fôrmengden, men kan være opptil 90 dager i fangenskap. Når forbena kommer, må det være tilgang til land i form av en skråning eller flytende planter, og vannet må ikke være for dypt.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene er svært små og må ha fuktig skjul og smått fôr: bananfluer, spretthaler og de minste sirisser, dryssede med kalk. Fôr dem daglig. Hold ungene i grupper av samme størrelse, og hold terrariet fuktig. Detaljer om vekst og tid til kjønnsmodning er ikke dokumentert.

Helse og vanlige feil

Phrynomantis bifasciatus er hardfør, men ville dyr kan være svekket. De typiske problemene er:

- Uttørking ved for tørr bunn og luft. Frosken blir sløv og huden rynket.
- For våt, kald eller skitten bunn, som kan gi bakterieinfeksjoner med rødme på buk og bein.
- Svelget bunn som grus eller fin bark. Bruk en bunn som kan passere tarmen.
- Parasitter. Hold nye dyr i karantene og få en avføringsprøve undersøkt.
- Overvekt ved for mye fôr.

Skrubbsår, rødme, sløvhet eller fôrnekting i flere uker må ses av en veterinær med kunnskap om amfibier.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.